

Stará Boleslav

Lenka Martinková

Část první

Očima budov

Úvod

Že někde straší?! Proč by ne. A proč by nemohlo strašit právě ve Staré Boleslavi? Vždyť se tu stalo tolik vražd a jiných ohavných věcí...

Jedna z teorií, proč se na některých místech objevují duchové, je, že budovy si zaznamenávají všechny události, které se staly v jejich zdech, jako když se natáčí film. A pak se něco stane – stačí třeba prásknout dveřmi – a spustí se přehrávání několik set let starého filmu. Nikdo neví, jak to zastavit... nebo aspoň pozastavit.

Najdou se však lidé, kteří nemusejí prásknout dveřmi, aby věděli, co se stalo v té či oné budově. Prostě v těch starých zdech umí ČÍST. Jako v knize. Podívají se na kamenný blok a vyprávějí příběh, který je v něm zapsaný...

Staroboleslavská brána.

Z pohledu brány

Já, já a nikdo jiný, jsem jediný zástupce císařovy moci. A radnice?! Pche, taková nafintěná slečinka! Co ta by chtěla obhajovat? Ale já, brána, já když slyším řinčení zbraní! „Do boje!!!“

Jo, bojů, těch tu bylo dost. Co vůbec musel kníže udělat, než mu poddaní postavili moji předchůdkyni! A nakonec ji ten oslavovaný Otec vlasti nechal zbořit a na jejím místě jsem teď já. A jak dlouho vydržela! Něco kolem čtyř století...

Snad byste se o ní měli něco dozvědět. Jinak nebudete rozumět tomu, co vám chtějí sdělit moji příbuzní.

To bylo za knížete Boleslava I. Ptáte se, proč vám chci vyprávět o tom bratrovrahovi? Ošklebujete se nad jeho krutostí?! Jako by dnešní doba byla jiná! Jen máte jiné zbraně – zbraně hromadného ničení, výbušniny... A myslíte si, že jste krutí? Nemyslíte. Svádíte to na dobu. „Ale taková je doba. My bychom byli jiní.“ Ano, taková je doba... Taková BYLA doba. Boj o moc. Znáte to přeci sami...

Takže kníže Boleslav. Protože byl mladší, dostal Boleslav (to se ještě nejmenovala Stará). V 10. století, kdy kníže žil, bylo zvykem stavět hradby ze zašpičatělých kůlů, nebo před ně ještě navrší ochranný val. To však znal kde kdo. Ale taková kamenná hradba po římském způsobu, to bylo něco jiného!

Kníže byl dobrý bojovník. Musel jím být. Vždyť mohl doufat, že se jednou stane vládcem celé země a jak by ji uchránil před nepřáteli?! Napadlo ho, že kdyby zdokonalil opevnění Boleslavi – což byl moudrý nápad, protože tohle hradiště bylo na hranicích území Přemyslovců a Pšovanů – nikdo z nepřátel by nevěděl, jak ho dobýt.

Pak Kosmas ve své Kronice Čechů zmiňuje, jak kníže vzal poddané na jisté místo v lese a přikázal jim, aby mu postavili pevný hrad kolem dokola a k tomu všemu ještě po římském způsobu. Tedy na maltu zděný.

Nejstarší z lidu mu odmítli vyhovět. Jejich předci nic takového nedělali, tak proč by oni měli?! To knížete rozzlobilo. Vyskočil na pařez, nejbližšího muže popadl za vlasy, vykřikl pár urážek a usekl tomu nešťastníkovi hlavu.

Ostatní, když to viděli, a když jim Boleslav pohrozil, že dopadnou stejně, radši poslechli. Tak vznikla MOJE předchůdkyně.

Proběhlo několik bojů a nastalo 14. století. Čtrnácté století, vláda Karla IV. a rok 1350. ten ctitel svatořečeného knížete Václava se rozhodl, že upraví městské opevnění.

Ha, městské opevnění! Kolikátý název v pořadí to už je?! A jak zní vznešeně! Nejdřív to byla palisáda a obranný val, pak hrad kolem dokola a teď městské opevnění a hradby. Hradby a dvě brány – Severovýchodní a moje pohřešovaná sestřenka Jihozápadní.

Otec vlasti to svoje opevnění postavil těsně za hradbou od Boleslava I.. Moje sestřenka se měla trochu líp. V tomhle městě se mají všichni líp. Na mě zapomínají a odůvodňují to tím, že nejsou peníze. Sestřenka stála u tůně a byla vybavena padacím mostem. Dokonce, aby byla co nejlépe chráněna, po jejím boku stála hranolová věž.

Jo, pýcha předchází pád! Nafukovala se, jako by dokázala Bůhvíco a přitom o to, jak vypadala, se zasloužili naši stavitelé. Ale vymstilo se jí to. Z mapy zmizela už roku 1842. To já jsem vydržela!!!

Co ona znamenala? Vůbec nic. Co měla? Padací most a ať se dělo cokoli, bránila ji tetinka. A kde je jim teď konec? Možná jsou u tůně jejich základy. Archeologové po nich pátrají už pěknou dobu, ale všude je novější zástavba, tak co mohou najít?! Co kde vyhrabou, to se ve mně vystaví.

Nebudu předbíhat. Ještě než přišel rok 1842, přišli husité. „Hrr na ně!“ Pražané se však rozhodli vzít útokem Starou Boleslav. Přišli a město zpustošili tak, že dalších 200 let o něm nikdo nevěděl.

Všechny budovy dopadly špatně. Město bylo vypáleno. Shořely krovy, střechy, dokonce i kosti, které byly v kryptě bratrance Václava. To řádění jsem přežila jen já.

Pusté město. Ohořelé trosky a nad tím vším jsem se tyčila já. Pravda, požár zasáhl i mě, ale zůstala jsem. Dvě stě let se město sbíralo po husitských bouřích a já sledovala snažení obyvatel.

To bylo za mých slavnějších dob, kdy ve mně ještě byla strážnice. Kdepak, moje sestřenka nebyla mezi vojáky tak oblíbená. Možná se dala snadněji ubránit, když ji měla na dohled tetička, ale chybělo jí to nejhlavnější – sousedství šenku.

To po mém boku stál šenk odjakživa. Dokonce jsem měla tu výhodu, že strážníci ani nemuseli vyjít ven, aby si mohli dát pivo, medovinu, nebo – když byli při penězích – víno. To se to pak sloužilo!

Nastala doba renesance a stavební úpravy postihly i mě. Místo úzkých oken s lomeným obloukem jsem získala vysoce moderní - renesanční. Ale osoby, které ve mně žily, se neměnily. Byli to jenom potomci těch původních obránců města.

Pak přišly reformy Marie Terezie a jejího syna Josefa a s nimi i změna v mém využití. Obrana města touhle zastaralou technikou?! Chachá! Na papíru zaskřípěl brk a konala se další stavební úprava.

Já, původně dvojpatrová brána jsem se z ničeho nic stala trojpatrovou sýpkou. Co se však nezměnilo, byla hospoda přilepená k hradbám po mém boku.

Stála jsem na náměstí v podobě sýpky, kterou nakonec obydlelo několik rodin a v zájezdním hostinci vedle se scházeli vlastenci. Používali NOSOČISTOPLENY a zpěv doprovázeli na KLAPKOBŘINKOTRUHLU. To se pak dlouho do noci z oken hostince „U Modré hvězdy“ neslo, že: „Když jsem jel do Prahy pro hrách, pro hrách, upad mi na cestě valach...“

Než jsem se nadála, byl tu rok 1934. Mým gotickým průchodem projížděla první auta. Páni radní (či kdo?) se rozhodli, že je nutné zřídit lepší cestu a já se musela rozloučit s Hvězdou a částí hradby. Hostinec se přesunul na kraj města a já dál trčím na rozmezí Mariánského a Svatováclavského náměstí.

Teď jsou ve mně umístěny archeologické nálezy ze Staré Boleslavi. Každou chvíli mě zavřou, protože prý nejsou peníze na výplaty průvodcům. Nejsou peníze ani na opravy, takže rozbitými taškami do mě sněží a prší, praskají mi stěny a za nocí mě děsí noční můry, jak

dopadnu, až budou opraveny mosty přes Labe a budou kolem mě jezdit kamiony.

Kde je moje někdejší bojovnost?!?!

Keramická mísa. Archeologický nález ze Staré Boleslavi.

Prostranství u kostelů sv. Václava a Klimenta hlídá Lev.

Lev se zvedne a zařve

Vy jste ještě nepotkali ten přízrak, který vypadá, jako by byl vytesaný z pískovce? Za temných nocí se prochází po staroboleslavských náměstích a hlídá své panství... Podle očitých svědků vypadá jako poněkud přerostlá kočka.

Nepoznáváte mě? Jsem přeci ten lev od svatého Václava. Že se mě bojíte? Utíkáte hrůzou?! Ale...! Co se divím – přízraků potulujících se nocí se přeci bojí každý. Nebo snad ne?

Už jste mě viděli? Tu majestátní pískovcovou sochu Iva z prostranství za bazilikou sv. Václava? A těch pověstí, co o mně koluje! Prý označuji střed země české! To tak! Nebo na mém místě jednal Boleslav I. a Boleslav II. se Sasy. Nebo se vám víc líbí jednání Břetislava I. se Sasy? Jen si vyberte!

Ale jedno tajemství jsem si zachoval. Že nevěříte, jak by si socha jako já mohla zachovat nějaké tajemství? Ale já jsem si je zachoval! Nesdělím vám ho. Proč taky?! Lámejte si chvíli hlavičky!

Nejde to? Na nic jste nepřišli? No, možná bych vám mohl trochu pomoci... Při rekonstrukci prostranství, na kterém teď jsem, se zjistilo, že původně jsem byl někde docela jinde.

Ptáte se kde? To je to moje tajemství. Před nějakou dobou jsem dal slib, že ho nikdy neprozradím. A já svoje slovo dodržím!

Jak jsem mohl slíbit, že původní stanoviště neprozradím, když jsem jenom socha?! Abyste rozuměli, my sochy máme tajné společenství. V jeho čele stojí předseda. Toho byste bez problémů našli na Mariánském náměstí. Kníže Václav tam majestátně stojí na podstavci a pečlivě dohlíží na plnění našich slibů.

Vidíte, ani jsem si to neuvědomil a prozradil jsem vám, kdo je náš předseda, jemuž jsem slíbil, že svoje tajemství nikdy neřeknu.

Bylo tu už mnoho pokusů zjistit, kde jsem byl původně. Zatím na to nepřišel nikdo. Zkusíte to vy? Pamatujte však na moje prokletí – po městě se plíží přízrak, který připomíná přerostlou kočku. Stačí jeden chybný krok ve vašem pátrání, lev se zvedne na zadní a zařve. Zařve, aby dal šanci jiným luštitelům historických záhad...

Socha svatého Václava – předsedy tajného společenství.

Kostely sv. Václava a Klimenta debatují se sestřenkou Bránou.

Dva bratři

Jsme bratranci brány. S tou už jste se přeci setkali, ne? „Můj starší brácha Kliment je původně románský tribunový kostel. Takové se nacházely jenom na sídlech velmožů, nebo knížete. Má tu výhodu, že je vyzdoben freskami... S některými z nich si odborníci lámou hlavu ještě dnes.“

„Ale bráško Václave, já tak významný nejsem!“ zasmál se jednoho večera potěšeně maličký kostelík sv. Klimenta. „Podívej se na sebe. Stojíš na místě kostela sv. Kosmy a Damiána, u jehož dveří byl zavražděn kníže Václav. No, však podle něj máš jméno!“ na chvíli se odmlčel, protože kolem projížděl starší pán na motorce.

„Ale! Tak já se podle tebe mám líp, Klimente?! Copak nevíš, že jsem byl za třicetileté války při ústupu švédského vojska vypálen?!“ ušklíbl se Václav.

„Nono, tak se nerozčiluj, brášánku. Co mám říkat já?!“ „Tebe nikdo nevypálil!“ zaprotestoval Václav trochu uraženě. „Nevypálil? Tak to by ses divil. V té době jsi byl ještě mladý a tak si to nepamatuješ. To tě omlouvá. A kdyby mě jenom vypálili, vojáci si dokonce brousili meče o ostění mých dveří! To je nějaká úcta k Bohu?!“

„Počkej! To skřípání si pamatuju. Nebylo to náhodou za husitských bouří?!“ zeptal se Václav a povytáhl okénko osvětlující hlavní loď. „Ty si to pamatuješ?“ Kliment nemohl věřit vlastním uším.

Kolem procházela matka s vřeštícím dítětem na kočárku. Bratři na sebe mrkli a opět zavládlo ticho.

„Ty, Vašku, spíš?“ zeptal se pozdě večer Kliment. Poslední chodci už nadobro opustili ulici. „Ne.“ ozvalo se tiše a skoro nejistě. Václav sklonil věž ke Klimentovi. „Podívej, sestřenka mi říkala, že v tobě byly v kryptě kdysi kosti. Čí byly?“ zeptal se Kliment nadšeně. Tohle nevěděl.

Na okamžik umlkli, když poblíž zaslechli kroky. Jejich debatu nikdo nepovoláný nemusí slyšet!

Byla to jenom kočka. Oba si oddechli.

„Copak já vím? Jednou pozdě večer přišel zástup kněžích a do krypty stěhovali tumby a rakve. Nic neříkali. Pak se krátce pomodlili a zase odešli.“ vyprávěl Václav po chvíli přemýšlení.

„A to je všechno?“ Klimentův hlas zněl zklamaně. „Na rok si ale určitě vzpomeneš...“ dodal rádoby přesvědčivě.

„Nevzpomenu.“ povzdechl si větší a mladší z obou bratrů. „Ale vím, že to bylo ještě před třicetiletou válkou.“

Kliment moudře pokýval hlavou a pak začal vzpomínat, jak to bylo. „Děla přitáhli Švédové tudy, kolem mě. Je to tak, brácho? A pak zjistili, že tu není žádná vhodná plocha, na kterou by je mohli umístit. Jediná vhodná podstava, ze které by mohli hlídat přechod přes Labe, vznikla z tvojí ubourané věže. Nehledě na to, že potřebovali stavební materiál.“ kostelík se na chvíli odmlčel, aby se nadechl.

Náhlého ticha využil Václav a navázal na slova svého bratra: „Takže tu věž mi ubourali, zbytek zasypali hlínou a hned měli podstavu.

Bratři ztichli a vzpomínali, jak se po každém výstřelu z děla třásla zem. Na řehtání koní z útrob Václava a sténání zraněných vojáků. Pak přišla zpráva, že je konec bojů a švédské vojsko při ústupu z neopatrnosti podpálilo svoje původní ležení. „Kdo ví, jestli to bylo z neopatrnosti. Nemohlo to být schválně?“ povzdychl si Václav, když si vzpomněl na štiplavý dým.

„A jak jsi byl vlastně založen?“ zeptal se Kliment. Nikdy ho nad tím nenapadlo přemýšlet.

„Kníže Břetislav přeci dobyl polské Hnězdno a odvezl odtamtud ostatky sv. Vojtěcha, jeho nevlastního bratra Radima a svatých Pěti bratrů. Pak musel za trest založit klášter se vším nadáním, ale místo něj založil mě.“ odpověděl ochotně Václav. „To mě mohlo napadnout“ Ale pak jsi byl ještě přestavěn, ne?“ „To si piš! Nejdřív ve slohu gotickém – z toho mi zbyl ten portál. Vždyť na něj vidíš. A pak v renesanci. To je znát v mojí hlavní lodi.“ Václav už dávno zapomněl, jak se rozčiloval. Už se zase usmíval a ochotně vyprávěl o svých zážitcích.

„A baroko... Na mě si nikdo nevzpomněl, ale ty... Třeba ta kazatelna!“ Kliment svému bratrovi záviděl. Co on v té době znamenal? Že se v něm pořádala sezení starožitné kapituly? Fresky se mu rozpadaly a rozhodně nemohl čekat na nový, nebo alespoň zánovní mobiliář.

„Josef II. stejně nebyl tak špatný. Ze sestřenky udělal sýpku. To musíš uznat – jiný by ji zbořil a bylo by to. A já byl za jeho vlády vybaven nábytkem ze zrušených kostelů a klášterů.“ Václav byl spokojený. Jediné, co nezmínil a co mu vadilo, bylo, že v té době okénko ze zbořené věže sloužilo jako kyvadlo k hodinám.

„Jen se nevytahuj! Vždyť za všechno mohl císař!“ varoval ho Kliment rozzlobeně. „Já pořád říkám, že nebyl tak špatný.“ odsekl uraženě Václav.

Chvilí se každý zabýval svými myšlenkami. Až po delší době promluvil Kliment: „A jak to bylo s tou vraždou?“ Vzápětí si však uvědomil, že mu o ní Václav moc neřekne, protože za vlády Boleslava I. Ukrutného tu byl jeho předchůdce sv. Kosma a Damián.

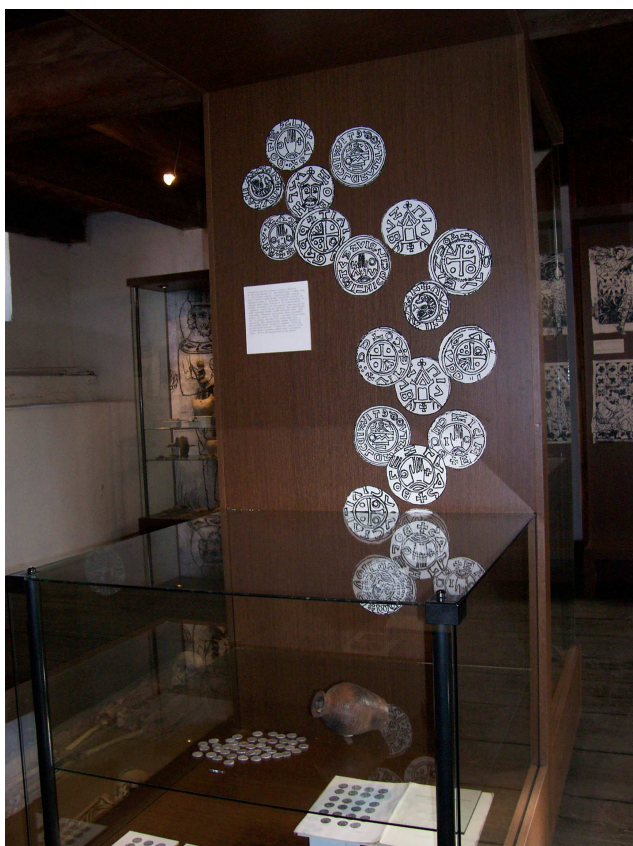
Přesně to mu taky bratr řekl. Ještě byl uražený kvůli té poznámce o císaři. „Ale bráško, vždyť víš, že jsem to tak nemyslel.“ omlouval se. Václavovi se to nezdálo, ale nakonec se nechal přemluvit a dal se do vyprávění, jak si ho pamatoval z mládí. „Byl to rok 929. Nebo 935? Nejsem si jistý, ale určitě vím, že to bylo ráno 28. září. Zvony svolávaly věřící na jitřní. Kníže Václav tu byl na návštěvě u svého bratra Boleslava. Vstal, oblékl se a vyrazil do kostela. Cestou se oba bratři potkali a prohodili takové ty obvyklé fráze. Z ničeho nic tasil Boleslav meč a zaútočil na Václava. Ten se chtěl schovat v mém předchůdci, ale bylo zamčeno. Nedovolal se žádné pomoci, a tak ho zabil Boleslav a jeho družiníci před dveřmi kostela.“ Kliment se odmlčel. Rozednívalo se. Oba moc dobře věděli, že teď už by je mohl slyšet kdokoli.

Starší z obou bratří – Kliment.

Část druhá

Očima lidí

Poklad nalezený při stavbě plavební komory.

Neznámý muž

Bože, drž ochrannou ruku nad českým knížectvím! Většina alespoň trochu vzdělaných obyvatel Čech cítila ono napětí mezi Slavníkovci a knížetem.

Tmou se plížil vousatý muž. Opatrně se rozhlížel. Opravdu nechtěl, aby ho někdo viděl. V rukou držel předmět zabalený v látce. Občas se ozvalo tlumené zacinkání. To když udělal nějaký prudký pohyb.

„Nikdo mě nesmí vidět! Nikdo! Všechno se mi musí povést!“ šeptal si, zatímco tiše vstupoval do lesa. Pokřičoval se. Pravda, byl sice pokřtěný, ale démonů skrývajících se v lese se opravdu bál. Kolik lidí se tu už beze stopy ztratilo?! Možná je roztrhali vlci, ale možná...

Zachvěl se. Podzim se už skoro přehoupl do zimy. Stromy vrzaly, jak se mezi nimi proháněl vítr. Byla mu zima. Měl se obléct víc, leč věřil, že se do svého domku na přehradě vrátí za okamžik.

Skutečně jenom doufal. Z hlouby lesa se ozvalo vlčí zavytí. Pokřičoval se a polohlasně se začal modlit.

V téhle nejisté době nikdo nevěděl dne, ani hodiny... Ne! Tyhle myšlenky si musí zakázat. Na nikoho se nemohl spolehnout. To bylo všechno. Kdo by ho mohl před ostatními očernit? Nikdo přeci nevěděl, že chce pomoci Slavníkovcům na knížecí stolec. Když se zbaví veškerých možných důkazů, nikdo už ho nebude moci podezírat.

Výmluvně se podíval na balíček, který nesl v rukou. Trochu mu bylo těch peněz líto. Slavníkovské denáry! Teď sice takovou cenu nemají, ale až tenhle rod ovládne české knížectví... dožije se toho vůbec? I kdyby ne, z odměny za věrnost budou čerpat finance jeho potomci. Jen jim musí včas prozradit, kam peníze ukryl.

Zabrán do myšlenek si pořádně nevšímal cesty. Pod jeho vahou křupla suchá větev. Leknutím nadskočil.

Vynadal by si do hlupáků. Leknout se prasknutí suché větve! On, který chce zradit knížete!

Pro jistotu vzal do ruky krátkou dýku. Jeden nikdy neví, kdo, nebo co se může skrývat za nejbližším křovím...

Hradby obešel velikým obloukem. Nemohl si dovolit být spatřen. Okamžitě by přišel o hrdlo. A o svoje bohatství. Jeho synové jakbysmet. To nemůže dopustit!

Zastavil se několik set metrů od vymletého koryta řeky. Klekl si. Dýkou rozrýval vlhkou hlínu. Přesekával kořínky rostlin. Zabořil do měkké zeminy ruce a odhazoval ji stranou.

Pracoval bez přestávky. Z každého jeho pohybu vyzařoval spěch a strach z prozrazení. Hlasitě oddechoval. Setřel si pot z čela a ryl dál. Stejněměrně, jako by snad ani nebyl člověk.

Rozvázal látkový raneček. Odhalil nepříliš velký keramický džbánec. Dá-li se tak hliněná nádoba nazvat...

Chvilí si ji prohlížel. Popotáhl nosem, povzdechl si. Jako by se loučil s někým, koho už nikdy neuvidí. Nádobu opatrně postavil do vyhloubené díry. Jen aby se její obsah nevysypal!

Hlínu přihrnul a nahoru pohodil několik listů, aby zakryl veškeré stopy. Nůž zasunul za opasek. Tiše se modlil, vypadalo to, jako kdyby na tomhle místě pohřbil kdysi živého člověka.

Zvedl se. Měsíc se ukryl za mraky. Vydal se na cestu ke svému domovu.

Sotva zmizel z dohledu, zlaté listí keře nedaleko ukrytého pokladu se pohnulo. Vystoupil z něj muž v dlouhém plášti podšitém kožešinou.

Došel ke stromu, pod jehož kořeny byla pohřbena ona keramická nádoba. Tasil dýku a rychle odhazoval zeminu. Pracoval skoro nedočkavě. Konečně čepel dýky zaskřípěla o boční stěnu džbánu.

Natáhl se pro něj. Byl těžký. Nebylo pochyb, že ukrývá poctivé mince. Pár si jich vysypal do dlaně.

Měsíc vyšel a ozářil les svou matnou září. Mladík spokojeně přikývl. Poctivé, nefalšované slavníkovské denáry! Ukryl je do váčku, jež se mu houpal u opasku.

Zahladil po sobě všechny stopy.

Vstal a vydal se k hradbám. Tam hvízdal na prsty a malá branka nedaleko věže se tiše otevřela. Vydal se k ní se spokojeným výrazem ve tváři. Byl si jistý, že odměna za záchranu knížectví ho nemine.

U domku na předhradí zastavil ušlechtilý hnědák. Svým důstojným vzezřením se právě tak akorát hodil k rytíři, jehož nesl v sedle.

Jezdec ho přivázal za uzdu k větvi blízké jabloně. Zvíře pod ní mělo dostatek trávy, aby se mohlo spokojeně pást, než se jeho pán vrátí.

„Co? Já že podporuji Slavníkovce?! Nikdo z naší rodiny nedá na Přemyslovce dopustit, tak proč bych měl tenhle zvyk měnit?!“ rozčiloval se vousatý muž.

„A co je podle tebe tohle?“ zeptal se chladně vyslychající a sáhl do váčku u opasku. Na dlani mu leželo několik slavníkovských denárů. Vyzývavě se podíval muži proti sobě do očí. „No?“ houkl na něj přísně. „Jak mi to vysvětlíš?“

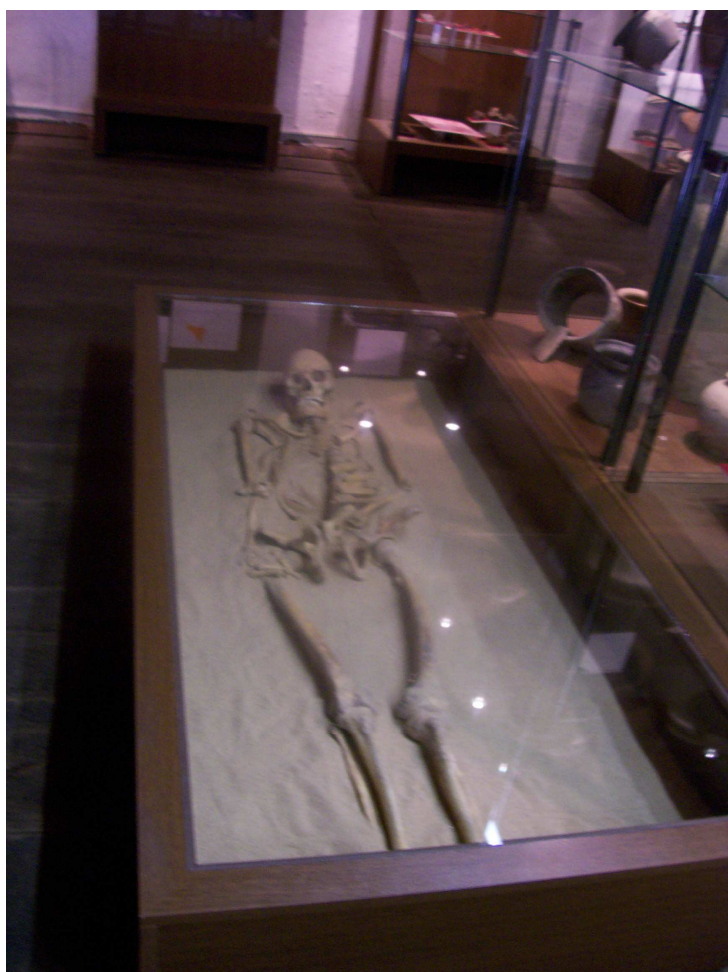
„Moje tedy rozhodně nejsou! Kdyby byly moje, nikdy bych je neschovával v lese!“ křičel vousáč a vypadalo to, že se na svého protivníka vrhne.

Mladík výhružně položil ruku na jílec meče. „Jak víš, kde byly ukryty?“ zeptal se ho rázně.

Muž těkal očima kolem sebe. Nakonec neurčitě pokrčil rameny a tiše řekl: „Asi jsem to někde slyšel...“ „Slyšel?!“ zopakoval po něm posměšně mladík. „O místě, kde byly schovány ví jenom majitel a já. Nikdo jiný. Prozradil ses. Zapírání ti už nepomůže. Přiznej se a já ti zajistím milosrdnou smrt. Jiný trest za zradu knížete ani nečekej.“ do jeho skoro laskavého tónu se vkradla únava.

Muž se naposledy rozhlédl po svém domku. Sklopil hlavu a začal se modlit. Prosil Boha za odpuštění svých hříchů. Mladík mu svázal

ruce a vyvedl ho ze světnice. Druhý konec provazu přivázal k hrušce na sedle. Pak se vyšvihl na koně a vyrazil na hrad, kde byl ještě téhož dne vykonán rozsudek.

Jedna z možných postav príbehu.

Na místě kostelů se odehrála část příběhu...

Urozený pán Hněvsa z Vrábí

Zvony na kostelíku sv. Kosmy a Damiána svolávaly věřící k modlitbě. Několik mužů, ukrytých poblíž příbytku božího na zemi, se netrpělivě ohlíželo ke knížecímu paláci.

Měli poslední příležitost k zamýšlenému atentátu na knížete Václava. Když jejich plán nevyšel včera při hostině, musí vyjít teď. Věděli, že bratr knížete - Boleslav, by je nepochválil. Ale to nebylo všechno. Každého z nich čekala bohatá odměna. Jejich velitel, Hněvsa, měl dostat nově založené Vrábí, ostatní čekala výnosná místa v knížecí družině.

Pak Václava uviděli vycházet ze dveří. Kráčel s pokorným výrazem ve tváři a myslí už obrácenou k Bohu. Mlčel a za zvuku zvonů se blížil ke kostelu.

Jeho mladší bratr Boleslav mu vyrazil ze svého místa naproti. Objali se. „Snad se ti tu líbilo, bratře.“ prohodil Boleslav s milým úsměvem. Václav zdvořile přikývl. „Rád bych tě někdy přivítal na svém dvoře v Praze.“ usmíval se kníže. „Přijedu, když to moje povinnosti dovolí.“ přisvědčil Boleslav.

Na Hněvsovo znamení jeho muži tasili meče. Jako jeden muž vyrazili ke knížecí dvojici. Postupovali bez zaváhání, jako by vládnoucího knížete odstraňovali každý den. Šli naprosto tiše. Nikdo si jich nemohl všimnout.

Až teď. Jeden z vrahů zakopl a polohlasně zaklel. Václav se otočil. Teď už o nich věděl a naráz všechno pochopil. Rozběhl se ke dveřím kostela. Musel k nim dorazit dřív, než jeho vrahové. Plnou vahou se opřel do jejich křídel. Doufal, že ho neudrží a vpustí jej dovnitř. Už cítil tu skvělou vůni kadidla...

Ale dveře nepovolily. Tloukl do nich ze všech sil. V hlavě jedinou myšlenku: Zachránit holý život. Nic víc. Někdo je přece musí otevřít! Bušil do nich. Volal z plných plic, jen aby přivolal pomoc.

Nad jeho hlavou se zableskl meč. Instinktivně uskočil stranou a přikrčil se. Na mše s sebou nikdy nenosil zbraň. Teď to považoval za největší chybu, jakou kdy udělal. Copak ho mohlo napadnout, že mu někdo bude usilovat o život už před ranní mší?!

Další útok. Bratrovi družiníci na něj zle dotírali. Nemohl se bránit. Sotva se vyhnul jednomu, ohrožoval ho druhý. Mohl jenom uskakovat ze strany na stranu. Věděl, že ho to brzo vysílí, ale nic jiného mu nezbývalo.

Zatmělo se mu před očima. Teď už pro ně byl snadná kořist. Cítil, jak se napřahují. Pak slabý vánek a svist, jak čepel meče projela nehybným vzduchem. Byl to neodvratný konec. „Hněvso, za dobře vykonanou práci ti v dědičné držení uděluji Vrábí.“ To byla poslední slova jeho bratra, která slyšel.

Na vrábské tvrzi bylo veselo. Po dvou dcerách se Hněvsovi narodil syn a dědic panství. Od vraždy knížete to byly už tři roky a Hněvsa si na ni nikdy nevzpomněl. Jako by ani nebyla.

Dneska poprvé viděl svého syna. Zatímco obě jeho dcery byly půvabné blondýnky, teď stál nad malým zrzkem. Proboha, jak to, že je zrzavý? A po kom?! Hněvsa měl tmavě hnědé vlasy a jeho manželka byla modrooká blondýna.

Odešel a zlostně za sebou bouchl dveřmi. Jeho syn je zrzavý! Vždyť má Kainovo znamení! Takhle se s ním nebude moci nikde ukázat!

Měl toho dost. Za co ho Bůh trestá? Na čeledína křikl, ať mu přinese medovinu a odešel za svojí družinou. Musel se s někým poradit. Dělo se něco, čemu nerozuměl.

„Pane, před třemi lety... V Boleslavi... Ráno před mší...“naznačoval mu nervózně jeden z družiníků. Hněvsa přikývl. „Dopověz to!“rozkázal. Voják se uklonil. „To vy jste zabil knížete Václava.“

Hněvsa se otočil a rozeběhl se do kostela. Do cesty se mu postavil cizí muž. Pán z Vrábí ho odstrčil. „Nezdržuj!“vykřikl a hnál dál. Muž ho ale opět zastavil. „Urozený pane, kníže Boleslav vás zve do Boleslavi na lov.“oslovil udiveného velmože.

Štvali jelena. Vpředu psi a za nimi jezdci. Hněvsa jel jako poslední. Nestačil jim. Vzdálenost mezi ním a ostatními lovci se stále zvětšovala.

Nad obzorem se zablesklo. Popoháněl koně, aby byl co nejdříve na dvoře knížete. Slyšel hrom a setmělo se. Staré stromy se proměnily v demony podsvětí. Báł se.

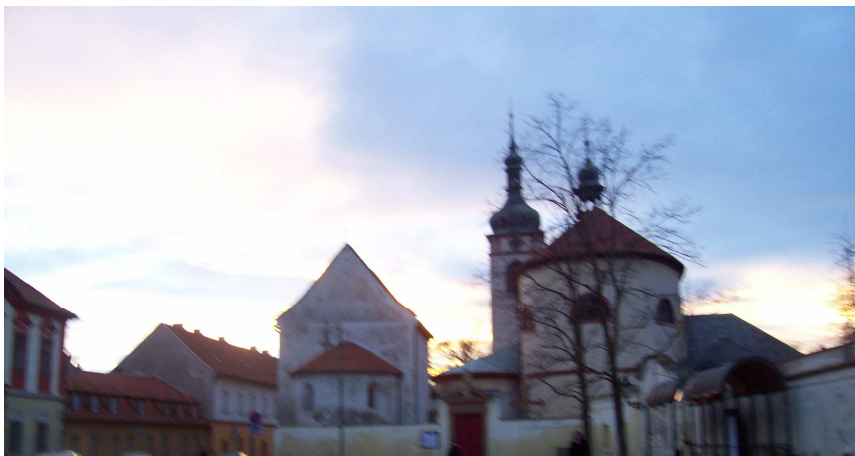
Bůh ho trestal za vraždu knížete. Tím si byl jistý. Přestal sledovat prchajícího jelena, knížete a jeho družinu. Zůstal sám v lese, nad kterým zuřila bouře.

Nedával pozor na cestu. Jeho kůň ji znal bezpečně. Vždyť tu jel už kolikrát. Nikde žádný kámen, ani vymletá díra, ve které by si zvíře mohlo zlomit nohu.

Znovu zahřmělo a z nebe padaly obrovské dešťové kapky. Kůň vyplašeně zařehťal. Z pod kopyt mu zmizela pevná země. Po hlavě se řítíl do hluboké propasti, na jejíž dno prosakovala voda z nedaleké tůně...

Tůň na svém dně pohřbila jednoho z knížecích vrahů...

Kostely sv. Klimenta a sv. Václava.

Jak ji vidí návštěvníci?

Stará Boleslav. Město sice s historickým významem, ale v dnešní době zastíněné slávou svojí sestry - Mladé Boleslavi. Leckdo ani pořádně neví, kde tu starší najít na mapě...

Do Boleslavi přijela výprava důchodců. Plný autobus zvědavých turistů. Foťáky připravené, jenom zmáčknout spoušť a mají zdokumentovaný celý průběh návštěvy nejstarších poutních míst v českém knížectví.

Průvodkyně na ně čekala před areálem sv. Klimenta a sv. Václava. „Dobrý den. Vítám vás ve Staré Boleslavi. Prohlídku začneme v kostelíku sv. Klimenta, nejstarší budově ve městě.“ oznámila jim a otevřela dveře na prostranství před kostely. Návštěvníci se hrnuli za ní a blesky fotoaparátů skoro oslepovaly.

Vešli do malého kostelíku sv. Klimenta a průvodkyně objasnila, proč je zasvěcen zrovna tomuto světcu umučenému na Krymu. „Jeho ostatky sem, do českého knížectví přinesli věrozvěstové Cyril a Metoděj. Dá se říct, že na všech místech, kterými prošli, zanechali část relikvie a založili kostelíky zasvěcené právě sv. Klimentovi.“ Pak popsala jednotlivé fresky a vysvětlila dvě restaurátorské techniky. „Pokud nemáte žádné otázky, přejdeme do basiliky sv. Václava.“ řekla a rozhlédla se po svých posluchačích, aby zodpověděla případné otázky.

Nikdo se na nic nezeptal, ale z davu se ozvalo posměšné oznámení: „Tady toho teda moc není!“ Průvodkyně to zaslechla usmála se: „kdepak, to se vám jenom zdá. Vybírám jenom ty nejdůležitější informace. Kdybyste se chtěli o Staré Boleslavi dozvědět podrobnosti, strávili byste tu nejmíň celý den a ještě by vám spousta věcí zůstala utajena. Já tady žiji od narození a skoro pokaždé se od odborníků dozvím něco nového.“

Vedoucí výpravy se rázně ohradila: „Tolik času nemáme! Ve tři hodiny musíme být v Dřevčicích.“ Průvodkyně přikývla: „Jestli chcete, můžu vám prohlídku zkrátit na minimum.“ Vedoucí spokojeně přikývla.

Vstoupili do basiliky sv. Václava. Průvodkyně jim vysvětlila, jak kníže Břetislav kostel založil a pak už je vedla do Vrábské kaple. „Výstavbu této kaple financoval rod pánů z Vrábí, jejichž erb můžete vidět na třetím svorníku.“ Ještě upozornila na sousoší Zavraždění knížete Václava od Matyáše Bernarda Brauna, za kterým je na stěně za sklem několik kapek krve sv. Václava.

Přešli do krypty sv. Kosmy a Damiána. Tady je průvodkyně upozornila na nejstarší poutní místo v Čechách, kterým je mučeníště. A druhé nejstarší poutní místo, kde byl kníže Václav tři roky pohřben, než ho Boleslav nechal převézt na Pražský Hrad. Teď už je v bazilice čekala poslední zastávka – kaple svatých Pěti bratří. Tady si dovolila upozornit na renesanční křtitelnici, pod kterou je pramen, u kterého nechával křtít Bořivoj I. své poddané a měl zde křtít i sám Metoděj.

Nyní je čekal přechod do poutního chrámu Nanebevzetí Panny Marie. „Tento poutní chrám byl založen na místě nálezu Ochranného obrazu země české. Ten byl jezuity nazván Palládium země české. Původně tu stála kaplička, ale ta nestačila přívalu poutníků, takže později, na popud Anny, manželky císaře Matyáše, byl založen tento chrám. Jako vzácná relikvie tu je uchováváno již zmiňované Palládium.“

Vedoucí výpravy se významně dívala na hodinky, jako by chtěla průvodkyni říct, že už dávno přetahují. Už už se nadechovala, že ji na tenhle fakt upozorní, když se ozval jeden z výletníků: „Paní průvodkyně, budete tak laskavá a vysvětlíte nám, co je to Palládium?“

Průvodkyně přikývla. „Když byl kníže Václav zavražděn, měl u sebe reliéfek Panny Marie s Ježíškem. Ten dostal při křtu od babičky Ludmily, která ho dostala při svém křtu od samotného Metoděje. Protože Václavův sluha Podiven nechtěl, aby se tento reliéf z korintské mědi dostal do rukou Boleslavovi a jeho družině, sundal ho mrtvému knížeti z krku utíkal s ním za hradby. Tam byl v 10. století les. Ochranný reliéfek rychle ukryl v dutině stromu a utíkal dál. Boleslavovi lidé, kteří Podivena pronásledovali ho zastihli nedaleko, v místě, kde je dnes autobusové nádraží. Tam ho oběsili na dubu, kde visel tři roky, aniž by se ho dotkla divá zvěř.“

Muž spokojeně poděkoval za vyčerpávající výklad a uznal, že prohlídka Staré Boleslavi je skutečně na několik dní. Vedoucí se oficiálně rozloučila a autobus s turisty vyrazil na další zastávku jejich výletu.

Chrám Nanebevzetí Panny Marie.

V sousedství domu sládka stávala kovárna.

Rytíř ze studně

Právě si ukrojil první sousto a nesl ho do úst, když se do šenku přiřítilo několik kluků. Vyděšeně kolem sebe těkali očima a prohlíželi si hosty, jako by někoho hledali.

Nepřikládal tomu velkou váhu. Snad nějaká chlapecká hra, nebo sázka. Nerušeně pokračoval s večeří. A přesto nebyl spokojený. Ti jinoši museli do hostince přinést strach. Upíraly se na ně oči všech mužů v jizbě. Vesměs to byli kupci, potulní kazatelé a žoldnéři. V téhle nejisté době byl div, že někdo opustil svůj dům a rodinu.

Kluci se překřikovali. Každý z nich chtěl sdělit, co viděl před hradbami. Muž vstal a zlostně udeřil do stolu. Mládež poskočila leknutím. „Bude tu klid, nebo ne?“ zeptal se přísně a ruku položil na jílec meče. Věděl, že než se začne vyptávat, musí si u těchto vesničánek zjednat respekt. Jak jinak toho docílit, než ukázkou svojí moci?

Chlapci pokorně sklonili hlavy. Ztichli a čekali, co bude dál. „Proč jste sem tak vtrhli?“ zeptal se přísně muž v dlouhém plášti. Nedočkal se žádné odpovědi. „No?!“ rozkřikl se. Mladíci se přikrčili. Pak se jeden z nich uklonil a začal: „Pane, před hradbami...“ Muž ho přestal poslouchat. Otočil hlavu ke dveřím. Zdálo se mu, jako by zvenčí slyšel: „Kdož sú boží bojovníci...“

Teď zpěv umkl. Zavrtěl hlavou. To se mu jenom zdálo. Husitské chorály byly slyšet všude. Prostě si ho zapamatoval, aniž by chtěl, a teď mu to připadá, jako by slyšel blížící se husitské vojsko. Kývl na mladíka, aby pokračoval.

„Pane, před hradbami jsme viděli...“ „...A zákona jeho.“ pokračoval zpěv zvenčí. To přeci nemůže být sen! Muži najednou bylo jasné, koho, nebo co chlapci před hradbami viděli.

Z lavice vedle sebe sebral přílbici. Tasil meč a hnál se na hradby. Ještě před několika dny by pro obyvatele Boleslavi nahnul prstem, ale dneska věděl, že by si bez něj neporadili.

Stál ha ochozu hradeb a sledoval cestu k Praze. Zatím viděl jenom předvoj. Bylo to asi deset mužů. Většina nesla sudlice, ale zahlédl i píšťaly a houfnice. Všichni z plných plic zpívali.

Přeběhl ochoz a vstoupil horními dvířky do brány. Několik mužů posádky nechápavě vzhledlo od kostek. Když uviděli onoho cizího rytíře, chopili se halaparten a zastoupili mu cestu. „No tak přátelé,“ oslovil je, „před hradbami stojí vojsko kališníků a vy si tu místo přípravy na boj klidně hrajete kostky? Chci okamžitě mluvit s vaším velitelem.“ oznámil panovačně. Vojáci trochu nezdvořile pokrčili rameny.

Kvůli jejich tuposti rytíře pomalu přecházela chuť nějak zakročit. „Tak kde, sakra, je?!“ rozkřikl se, když nedostal žádnou odpověď. Jeden z nich se neuctivě ušklíbl: „Na předměstí u jedné vdovy!“ A spokojeně se vrátil ke svým druhům, aby mohl pokračovat ve hře. Rytíř přesně pochopil. Ostatně ho to napadlo hned. Kde jinde by taky mohl voják být? Ale neschvaloval to. Zvlášť ne teď, když se k vesnici

blížil nepřítel. Měl se stát knězem. Však byl k řeholní dráze jako druhorozený předurčen. Pak se to ale nějak zamotalo...

Ne! Teď není čas vzpomínat na dětství! - okřikl se. Musím jednat!

Rozhlédl se po vojácích. „Protože váš velitel není přítomen, velet vám budu já.“ oznámil tónem, který nesnesl žádné námitky. Muži se po sobě nejistě podívali. „To ale...“ ozvali se ti nejodvážnější. Rytíř gestem ruky všechny jejich námitky umlčel. Otočil se a vyšel na hradební ochoz.

Slezl po žebříku a vydal se do šenku. „Osedlej mi koně!“ křikl na šenkýře. „A syna okamžitě pošli do méj jizby!“ rozkázal ještě. Teprve pak pokračoval do patra.

Za chvíli už na dvoře s pomocí hostinského nasedal v kompletní plátové zbroji na koně. Šenkýřova syna zatím poslal na hradby, oznámit vojákům, ať se připraví na bitvu.

Pražští husité se před hradbami seskupili do jakýchsi bojových formací. Jejich bojová píseň Kdož sú Boží bojovníci zněla naplno ze všech hrdel. Dozpívali a začali vyjednávat: „Otevřete brány! Přidejte se k nám a my vás ušetříme!“

Rytíř mávl rukou na znamení otevření brány. Vojáci jeho rozkaz poslechli. TENHLE ještě ano. Trhl otěží a vyjel nepřítelům vstříc.

Měli by za mnou jet. Teď jim velím já. Tak proč neslyším zvuk koňských kopyt? – ptal se sám sebe. Neodvažoval se ohlédnout. Věděl, že jede vstříc jisté smrti.

Zazněl výstřel. Kůň se vzepjal. Vyhodil svého pána ze sedla. Poplašeně řehtal a hnal branou zpět do města. Rytíř ležel na zemi. Nad ním stálo několik husitů. Začal se modlit. Tohle byl opravdový konec. Jeden z mužů palcátem odchlípl plát brnění. Rytíř zavřel oči. Čekal smrtelnou ránu. Nepřišla.

Kališníci ho popadli za ruce, za nohy a on pochopil, že ho čeká něco horšího, než hrdinská smrt mečem uprostřed bojiště. Nevlekli ho daleko. Jen branou a za hostinec. Teď to uviděl. Studna! Blesko mu hlavou. Věděl, co s ním udělají. Prostě ho strčí dovnitř. Odtamtud se bez cizí pomoci nedostane. A kdo by mu pomáhal, když s ním ty vesnické tupé hlavy nejely ani do bitvy?

Strčili ho přes okraj. Žbluňk! Bojoval o život. Snažil se dostat z vody, ale těžké brnění ho stahovalo ke dnu...

Přišel přelom 16. a 17. století. Město se vzpamatovalo po husitských bouřích a trochu se změnilo. Změnilo se hlavně okolí šenku, ve kterém večeřel jeden, dnes už zapomenutý, rytíř.

Dvůr hostince se zmenšil. Zadní část teď patřila kovárně a studna, ve které Pražané skoncovali s rytířem, dávno zanikla...

Běžně se tu od rána do večera rozléhalo bušení kladiv, řehtání koní a praskání ohně v kovářské výhni. Dnes to však bylo jiné. Slyšet byly jen rozzlobené hlasy, pláč malého dítěte a zděšené kvičení několika vepřů. Jediné, co zůstalo zachováno, bylo praskání ohně. Mísilo se však s něčím jiným, daleko zlověstnějším... Bylo to praskání suchého dřeva a syčení, jak někdo lil vodu do ohně...

Požár se podařilo uhasit až pozdě v noci. Kovář a jeho rodina neměli kde složit hlavu. Chlívku chyběla střecha, která se během požáru propadla. Všude se povalovaly horké uhlíky a do vzduchu stoupal pach spáleniště...

Útočiště prozatím našli v šenku. Bylo však jasné, že první peníze, které získají, budou muset dát hostinskému. Hned ráno se chtěli vrátit, aby začali alespoň s opravami střechy chlívku a měli kam zavřít vepřiky. Případně tam s nimi taky mohli přespat.

Přišli na dvůr patřící ke kovárně a zhrozili se. Jejich jediná studna byla zasypaná sutí. Dřevěné okraje se propadly a oni zůstali bez vody...

Druhého dne však byli ještě překvapenější, než předtím. Přes noc vepřici, nocující na pozemku kovářny, vyryli nedaleko původní studny kruh. Kovářská rodina si to nedovedla nijak vysvětlit. Až starší z dětí napadlo: „A nechtějí nám dát znamení, kde máme kopat, abychom obnovili studnu?“

Možná trochu hloupé, ale v nouzi věřili čemukoli, co jim nějak mohlo pomoci z obtížné situace. Od sousedů si půjčili nářadí a dali se do práce.

Nekopali nijak hluboko, když lopata zaskřípěla o cosi železného. O chvíli později se z hlíny vynořila přílbice a zbytek brnění. Čím byli hlouběji, tím víc se hlína měnila v bahýnko. Kolem brnění bylo roubení z kamenů.

Ze studně vyndali rytířskou výzbroj a výstroj. Odklopili hledí a... dívali se na dávného bojovníka. Ještě toho dne mu vystrojili důstojný, křesťanský pohřeb.

V hradbách by dodnes měla být husitská dělová koule...

Část třetí

Očima přírody

Kaple bl. Podivena.

Prostranství u blahoslaveného Podivena

Hluboké lesy a bažiny, ve kterých člověk zapadl dřív, než se vzpamatoval, obklopovaly Starou Boleslav ze všech stran. Jak však přibývalo poddaných, bylo nutné mýtit lesy. Zatímco v 10. století lesy začínaly u hradeb, později se lesy přesunuly dál za město.

Dnes, poblíž místa, kde stojí kaple bl. Podivena, můžete vidět autobusové nádraží. A před 1000 lety tam byl les, ve kterém našel smrt Václavův věrný sluha Podiven.

Po vraždě knížete Václava, před dveřmi kostela sv. Kosmy a Damiána, mu Podiven sundal z krku přívěsek s Pannou Marií a Ježíškem. Ale kam teď s ním?! Podiven si určitě musel být vědom, že jestli u něj Boleslavovi družiníci najdou jedinou Václavovu věc, okamžitě ho zabijí.

Musel řešit dvě důležité otázky: Kam reliéfek ukrýt a jak si zachránit život? Slyšel za sebou pronásledovatele z Boleslavovi družiny. Byl si jistý, že život si zachrání jenom rychlým útekem. Určitě musel tušit, že branou na Prahu by neprošel a tak se vydal na neopevněné předhradí, které už sousedilo s lesem. Tam byl dostatek skryší...

Prohnal se maličkým předhradím a zmizel mezi stromy. Najednou mu do oka padl vykotlaný kmen stromu. Rozhlédl se, jestli ho někdo nesleduje. Ukryl reliéfek a hnal se dál do hloubi lesa.

V cestě mu překážely ostré šlahouny ostružin, spletené větve keříků a kmeny spadlých stromů. Neustále se musel dívat pod nohy, aby neskončil v některé z četných bažin. Neznal pořádně zdejší terén. Párkrát tu sice byl lovit se svým pánem, ale z koně vypadají cesty docela jinak, než pěšmo.

Boleslavovi družiníci byli v přesile. Další jejich výhodou bylo, že znali tenhle les jako svoje škorň. Mohli Podivena obklíčit a štvát mezi sebou, jako vysokou, dokud nepadne vysílením.

Podiven se nehodlal vzdát tak snadno. Kličkoval mezi stromy, přeskakoval větve. Ale stejně ztrácel svůj náskok. Slyšel své pronásledovatele, jak se domlouvají...

Obklíčili ho v těsném kruhu. Jeden ze zbrojnošů o kus dál připravoval oprátku. Podiven okamžitě pochopil. Svezl se na kolena a tiše se modlil. „Vstaň!“ poručil jeden z družiníků. Pomalu, neochotně se zvedal. Smyčku mu utáhli kolem krku. Naposledy se zhoupł...

Nechali o viset v lese. Oni svoji práci vykonali, tak proč by se o něj měli ještě starat? To přenechali dravé zvěři.

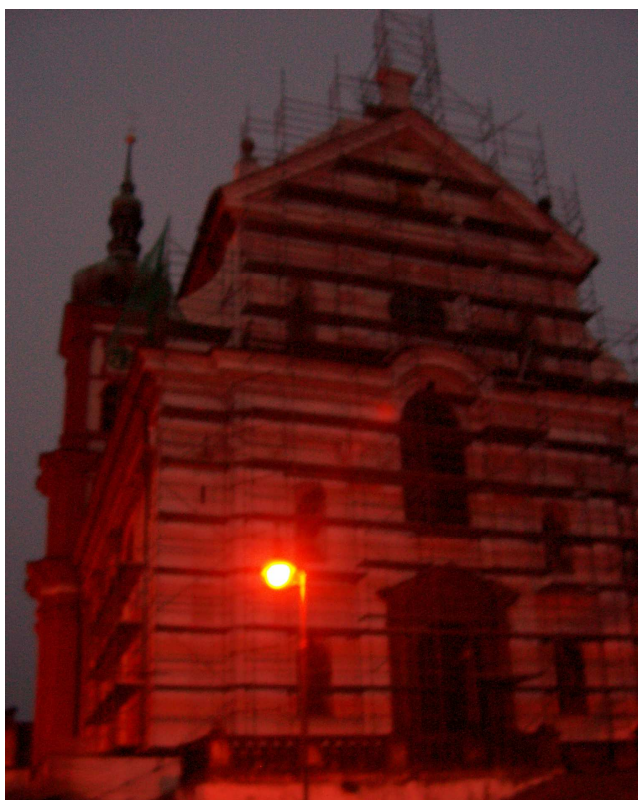
Všichni poddaní věděli, jaké kruté tajemství se ukrývá v hlubinách lesa. Na místo posledního odpočinku Podivena občas zabloudila babka kořenářka, která pak ostatním vyprávěla, co se tam děje nového. Posluchači lapali každé její slovo, ale sami se báli jít se přesvědčit. Věřili, že jde o prokleté místo, na kterém se zjevuje Podivenův duch.

Nikdo se nedivil, když se všechny stromy této části lesa začaly naklánět ke kostelíku sv. Kosmy a Damiána. Bylinkářky do vesnice

pravidelně přinášely zprávy, že tělo popraveného se nerozkládá. Ba co víc, dokonce mu rostly vlasy, vousy a nehty. Největší úžas však vyvolala zpráva, že se těla tohoto muže nedotkla žádná divá zvěř.

Podiven na místě visel tři roky, po jejichž uplynutí se Boleslav rozhodl nechat ho převést na Pražský Hrad, kde byl pohřben jen přes zed' od svého pána.

O několik set let později na tomto místě, které se zatím stalo součástí vesnice, vyrostla barokní kaple blahoslaveného Podivena. A za další čas i autobusové nádraží.

A na místě nalezení Palládia později vyrostl chrám Nanebevzetí Panny Marie.

Tůň – je skutečně bezedná?

Bezedná tůň

Tůň... Slepé rameno Jizery je jenom několik metrů za původním knížecím hradištěm. Však kolik škody na něm při rozvodnění napáchala! Namátkou třeba 14. století, kdy zničila kostelík neznámého zasvěcení, ale ještě před tím její kalné vody navštívily svatováclavskou baziliku.

Na jejím dně během staletí jistě skončilo mnoho obětí vražd a sebevrahů, ale taky se tam skrývají dosud neprozkoumaná tajemství. Kolik pověstí o ní po městě koluje!

Krutý živel byl se svým výkonem spokojený. Dřevěný můstek, po kterém několik let chodili pěší, jezdili koně a povozy, se s hlasitým praskáním nořil do rozbourané vody. Několik dní bez přestání přselo. Okolí tůně se proměnilo v neprostupné bažiny. Tůň prosakovala do přeplněného vodního příkopu kolem města a kalná voda smrdící rybinou se mísila s jeho obsahem.

Můstek křupal, nakláněl se, a vlastní vahou se bořil stále hlouběji do bahna prorostlého kořínky vodních rostlin. Násep, který byl původně pod jeho pilíři, se už dávno stal součástí dna bezedné tůně.

Na břehu stálo několik mužů, kteří tiše sledovali zkázu můstku. Dokud nepostaví nový, není šance, aby se odtud někdo přes vodu dostal. Teď však byl čas záplav. Byli si jistí, že bude trvat hodně dlouho, než voda opadne natolik, aby mohli se stavbou začít.

Bylo pozdě odpoledne. Kolem tůně bylo ticho a klid. Jen několik chlapců se snažilo upytlačit nějakou rybu, ale jinak to byl den jako každý jiný. Od hladiny vodní plochy se odrážely poslední sluneční paprsky a z nedalekého lesa šel chlad...

Blížil se večer. Na cestě od Prahy se ozývalo tlumené kovové cinkání doprovázené klapáním koňských kopyt. Jeden z chlapců vyskočil. Uháněl několik desítek metrů naproti zvuku, aby zjistil, co se děje. „Už je vezoul!“ zavolal na své kamarády, když v zákrutě cesty uviděl vůz, na jehož korbě ležely dva těžké zvony. Vůz táhlo čtyřspřeží hnědáků.

Celá skupinka vyběhla vozu naproti. Tohle si přeci nemohli nechat ujít! Kněz všechny obyvatele Boleslavi už před několika dny upozornil, že chrám Nanebevzetí Panny Marie má být vybaven novými zvony, které byly odlity až v Praze.

Taková vzácnost! Který mimopražský kostel se mohl chlubit zvony od těch nejlepších zvonařů, kteří kdy žili!?

Chlapci trochu zaraženě sledovali povoz. Kočí měl hlavu položenou na rameni a spokojeně oddychoval. Sotva držel opratě. Koně však cestu museli znát. Klusali stále stejně, bez jediného zaváhání.

Když vůz projížděl kolem nich, ustoupili do lesa. Spřežení vjelo na můstek. Kopyta koní tloukla v pravidelném rytmu do dřevěné lávky. Zábradlí můstku zavržalo a pomalu se od něj oddělovalo. Koně zpanikařili. Boky se tiskli k jedinému pevnému ohraničení lávky. Poděšeně řehтали...

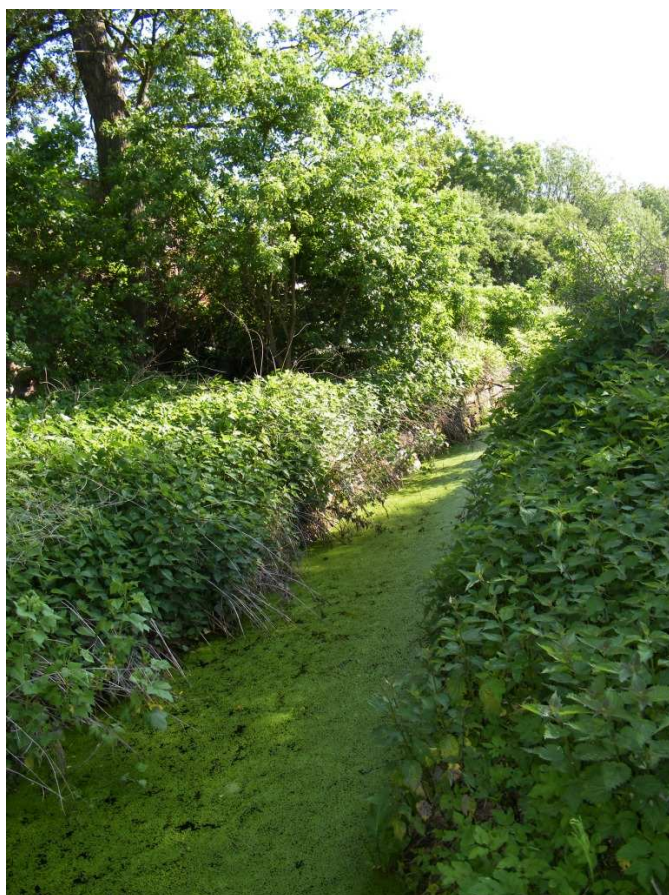
Můstek se začal naklánět. Zbývajících zábradlíčko prasklo vpůli. Naklánělo se nad vodu a za ním se nakláněl i můstek. Koním sklouzla kopyta. Kočí vylétl z kozlíku a rázem byl vzhůru. Přistál ve studené vodě, následován koňmi i celým nákladem.

Zvířata kolem sebe v zoufalém boji o život tloukla kopyty. Vůz, který táhli, je stahoval pod hladinu...

Skupinka mladíků oběhla tůň a hnala se do kostela, aby co nejrychleji přivedla pomoc. Zpátky přišli s několika vesničany, kteří byly odhodlaní zachránit všechno, co se dalo. Ale po neštěstí nenalezli takřka žádné stopy. Jen sloupec zvířeného bahna rýsující se pod hladinou, oznamoval, co se tu před okamžikem stalo...

Můžou být tihle koně nějak spříznění s aktéry dávného neštěstí?

Zbytek vodního příkopu je za hradbami dodnes...

Vodní příkop

Vodní příkop chránil Starou Boleslav už v 10. století, ale o čtyři sta let později byl zrušen. Napájení zajišťovalo slepé rameno Jizery. Zbytky příkopu dnes můžeme vidět za zdmi rezidence, nebo za hradbou.

„Ale otče, Břetislav se potřebuje stát pánem Čech. Přeci nemůže za to, že jeho matka byla obyčejná vesničanka, se kterou se oženil kníže.“ Jitka rozzlobeně přecházela po hodovní síni hradu svého otce.

„No právě! Břetislav je z poloviny neurozený!“ vykřikl Jindřich. „Víš, jaká by to byla ostuda, kdyby si příbuzná německého císaře vzala za muže takového...“ Vstal z vévodského trůnu a tasil meč: „Přisahám při Bohu všemohoucím, že toho zločince jednou zabiji!“ Rázně odešel.

Jitka už věděla, kde svého otce najde. Zase bude s družinou v šenku a bude spřádat plány, jak toho smělého Přemyslovce pokořit. Tomu musí zabránit! Vstala a vydala se za ním.

„Můj trůn musí stát ve Staré Boleslavi! Já vlastnoručně si probiji cestu k jejím branám!“ zaslechla otevřeným oknem. Zhluboka se nadechla a vešla do jizby šenku.

Několik vojáků se po ní otočilo, ale nevšímal si jich. Zamířila přímo k tomu nejurozenějšímu. Sedla si na hrubě opracovanou lavici vedle svého otce a usmála se: „Věděla bych, jak tvůj trůn dopravit do Boleslavi bez zbytečného krveprolití.“

Jindřich se na ni překvapeně podíval. Nikdy by neřekl, že se bude zajímat o válečné umění. A zvláště ne teď, když byla na vychování v klášteře.

Odmlčela se a čekala, co Jindřich na to. On byl její otec. A ona ho musela poslouchat.

Zkoumavě si ho prohlížela. Zlobí se ještě? „Jak?“ vyštěkl. „Pusť mě do Čech a já vezmu tvůj trůn s sebou.“ „Co s ním chceš dělat?“ zeptal se o poznání smířlivěji. „Jak jsem řekla – tvůj trůn bude stát v Boleslavi a přitom nedojde k žádnému krveprolití.“ povzbudivě se usmála.

„Ty chceš ještě jet k tomu pohanovi?!“ Jindřich položil ruku na jílec meče. Jitce by nikdy neublížil, ale dotyk chladné zbraně mu dodával jistotu a rozhodnost.

Jitka pokrčila rameny: „Neříkám, že chci jet za NÍM. Já jenom tvrdím, že pojedu na jeho území, kam umístím tvůj trůn.“

Jindřich se nezmohl na slovo. Ze džbánu upil vína a přemýšlel. „Dobře, pojedesh, ale dám ti s sebou silnou družinu.“ oznámil a hovor považoval za vyřízený.

Svítal. Ještě den v sedle a Jitčina družina dorazí do Staré Boleslavi. Urozená dívka si dneska přivstala a modlila se za zdar své výpravy.

Sešla do přízemí šenku , kde na ni čekala miska s horkou kaší. Přisedla si ke své družině a dala se do jídla. „Než dosnídáme, budou osedlaní koně.“přikázala a několik vojáků vyskočilo, aby její rozkaz splnilo.

„Kdo jste?“ozval se strážný, když se dožadovali vstupu do Boleslavi. „Vyslanci vévody Jindřicha.“odpověděl velitel Jitčina družiny Hlava strážného za hradbou zmizela a za chvíli už obránci města spouštěli padací most.

Projeli branou. „Ubytujeme se a po setmění vyřídíme, co potřebujeme.“rozhodl velitel po poradě s vévodovou dcerou a vyrazil k poměrně honosného hostinci.

Zvony odbíjely klekání. Družina si objednala jídlo a pití a čekala, až nastane příhodná doba splnit úkol.

Přestože už byl večer, bylo stále světlo. Ale nebylo se čemu divit. Blížilo se léto.

Jitka netrpělivě ťukala prsty do desky stolu a každou chvíli vyhlédla z okna, jestli už je dostatečná tma k uskutečnění jejího plánu. Vojáci z nudy hráli kostky a vrhcáby , ale i na nich byla znát nervozita. Takhle vojsko obvykle vypadalo, když očekávalo útok nepřítele...

Konečně Jitka vstala a vydala se na dvůr. Následovalo ji pár družiníků, kteří měli trůn donést ke kostelu sv. Kosmy a Damiána. Sundali trůn z vozu a tiše se vydali na nedalekou cestu.

Bylo to jenom několik metrů, ale muži nesoucí dřevěný trůn zdobený drahými kovy, zhluboka oddychovali. Jitka jim pokynula, aby náklad položili a vrátili se do šenku.

Zítra, ještě před svítáním chtěli opustit brány města. Musí odjet dřív, než zdejší obyvatelé na trůn přijdou...

Jindřichova družina svůj úkol splnila. Trůn stál na svém místě až do 14. století, kdy jej viděl autor Dalimilovy kroniky. Pak trůn beze stopy zmizel...

Mohl by být trůn na dně vodního příkopu?